Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

Совецкая Беларусь

№ 116 (7557) СЕРАДА 8 СНЕЖНЯ 1943 г.

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

Цана 20 кап.

... Мы ўзгаднілі нашы планы знішчэння германскіх узброеных сіл. Мы прышлі да поўнага пагаднення адносна маштабу і тэрмінаў аперацый, якія будуць прадпрыняты з усходу, захаду і поўдня.

Узаемаразуменне, дасягнутае намі тут, гарантуе нам перамогу.

(З Дэкларацыі Канферэнцыі Кіраўнікоў трох Саюзных Дзяржаў—Рузвельта, Сталіна, Чэрчыля).

ДАСТОЙНА СУСТРЭНЕМ 25-ГОДДЗЕ БССР!

1-га студзеня 1944 года спаўняецца 25 год з дня ўтварэння Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі. Утварэнне Беларускай ССР стала магчымым толькі дзякуючы Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі, якая скінула ўладу памешчыкаў і капіталістаў, знішчыла нацыянальны прыгнёт і няроўнасць, утварыла добраахвотны саюз працоўных усіх нацыянальнасцей нашай Радзімы.

За чвэрць стагоддзя беларускі народ пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, пры дапамозе брацкага рускага народа, дабіўся велізарных поспехаў. Усё, што створана на беларускай зямлі, усе важнейшыя этапы дзяржаўнага будаўніцтва Беларусі звязаны з вялікімі імёнамі Леніна і Сталіна, якія з'яўляюцца аснавальнікамі беларускай дзяржаўнасці. Ленін і Сталін былі арганізатарамі барацьбы беларускага народа ў годы грамадзянскай вайны супроць чужаземных захопнікаў, супроць нямецкіх і польскіх акупантаў, якія спрабавалі задушыць маладую совецкую рэспубліку.

Ленін і Сталін з'яўляюцца арганізатарамі Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі. Пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі, пры паўсядзённай увазе і клопатах таварыша Сталіна Беларусь за годы совецкай улады ператварылася ў квітнеючую рэспубліку з перадавой прамысловасцю, высока механізаванай калгаснай гаспадаркай, небывала расцвіўшай культурай, навукай, мастацтвам.

25-я гадавіна Беларускай ССР надыходзіць ва ўмовах вялікай Айчыннай вайны, калі совецкі народ і Чырвоная Армія самааддана змагаюцца за разгром і выгнанне гітлераўскіх ордаў за межы нашай радзімы.

Больш двух год гераічны беларускі народ мужна змагаецца з лютым ворагам, адстайваючы сваю чэсць і незалежнасць, сваю свабоду. З велізарнай, нябачанай сілай разгарэлася ў тыле ворага партызанская вайна. Арганізатарам гэтай вайны з'яўляецца Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі. Беларускія партызаны разбураюць тылы ворага, наносяць моцныя ўдары па яго камунікацыях, усімі сіламі дапамагаюць Чырвонай Арміі граміць праклятых нямецкіх бандытаў.

25-годдзе БССР адзначаецца ў дні пераможнага наступлення Чырвонай Арміі.

Доблесная Чырвоная Армія вызваліла ад нямецкіх рабаўласнікаў каля 30 раёнаў Гомельскай, Магілёўскай, Віцебскай і Палескай абласцей, вызваліла горад Гомель — вялікі прамысловы і культурны цэнтр БССР. Чырвоная Армія вядзе баі на подступах да Віцебска, Магілёва, Оршы, Мозыра.

На вызваленую беларускую зямлю вяртаецца жыццё. Працоўныя вызваленых раёнаў прыкладаюць усе намаганні да хутчэйшага аднаўлення разбуранай народнай гаспадаркі, на ўсямерную дапамогу фронту.

Набліжэнне слаўнай 25-й гадавіны БССР выклікала сярод працоўных мас рэспублікі, сярод воінаў-беларусаў, партызан і партызанак у тыле ворага, на эвакуіраваных прадпрыемствах велізарны палітычны і працоўны ўздым. Беларускі народ адзначае вялікую гадавіну працоўнымі подвігамі на прадпрыемствах і ў калгасах, гераічнымі подвігамі на полі бою, узмацненнем барацьбы з ворагам у яго тыле.

Задача абласных, раённых партыйных і совецкіх арганізацый—узначаліць гэты вялікі патрыятычны ўздым, шырока разгарнуць у сувязі з 25-й гадавінай БССР сярод насельніцтва палітычна-масавую работу, накіраваную на далейшую мабілізацыю ўсіх сіл народа на поўнае ачышчэнне нашай радзімы ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Усе сілы на дапамогу Чырвонай Арміі! Усе сілы на вырашэнне задач, пастаўленых таварышам Сталіным у яго гістарычным дакладзе ад 6 лістапада г. г. Усе сілы аддадзім на аднаўленне прадпрыемстваў, чыгунак, сродкаў сувязі, культурных устаноў! Адродзім калгасную гаспадарку! Прыкладзем усе намаганні да адбудовы жыллёвых памяшканняў, грамадскіх калгасных пабудоў, забеспячэння жывёлы кармамі, на падрыхтоўку да веснавой сяўбы!

Беларускі народ сустракае 25-ю гадавіну існавання сваёй дзяржаўнасці ў брацкім саюзе з вялікім рускім народам і другімі народамі СССР, як ніколі шчыльна згуртаваны вакол большэвіцкай партыі і правадыра народаў таварыша Сталіна.

Блізіцца дзень канчатковай пагібелі чорнай нямецкай навалы. Хутка прыдзе доўгачаканы дзень грознай адплаты немцам за кроў, за раны, за вялікія пакуты народныя. Наблізім-жа хутчэй гэты светлы час! Сустрэнем наша свята — 25-годдзе БССР новымі слаўнымі перамогамі ў баю і ў працы!

АД ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА УСЕСАЮЗНАЙ КОМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ (большэвікоў) І СОВЕТА НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ САЮЗА ССР

Цэнтральны Камітэт Усесаюзнай Комуністычнай партыі (большэвікоў) і Совет Народных Камісараў Саюза ССР з глыбокім жалем паведамляюць партыі і ўсім працоўным, што 4 снежня ў 4 гадзіны 32 мінуты ў Маскве, пасля працяглай хваробы, памёр старэйшы дзеяч большэвіцкай партыі, пламенны прапагандыст ідэй партыі, самаадданы барацьбіт за справу працоўных, член ЦК ВКП(б), дэпутат Вярхоўнага Совета Саюза ССР тав. ЕМЕЛЬЯН ЯРАСЛАЎСКІ.

Смерць тав. ЯРАСЛАЎСКАГА, які аддаў усё сваё слаўнае жыццё і ўсе свае сілы на дабро народа, з'яўляецца вялікай стратай для партыі і працоўных Совецкага Саюза.

ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМІТЭТ УСЕСАЮЗНАЙ КОМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ (БОЛЬШЭВІКОЎ)

СОВЕТ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ САЮЗА ССР.

Канферэнцыя кіраўнікоў трох саюзных Дзяржаў— Совецкага Саюза, Злучаных Штатаў Амерыкі і Вялікабрытаніі ў Тэгеране

З 28 лістапада па 1 снежня ў Тэгеране адбылася Канферэнцыя кіраўнікоў трох саюзных Дзяржаў—Старшыні Совета Народных Камісараў Саюза ССР тав. І. В. СТАЛІНА, Прэзідэнта Злучаных Штатаў Амерыкі пана Ф. Д. РУЗВЕЛЬТА, Прэм'ер-Міністра Вялікабрытаніі пана У. ЧЭРЧЫЛЯ.

У работах Канферэнцыі прымалі ўдзел:

ад Совецкага Саюза—Народны Камісар Замежных Спраў тав. В. М. МОЛАТАЎ, Маршал К. Е. ВАРАШЫЛАЎ;

ад Злучаных Штатаў—Спецыяльны Памочнік Прэзідэнта пан Г. ГОПКІНС, пасол у СССР пан А. ГАРЫМАН, Начальнік Штаба Арміі ЗША генерал Д. МАРШАЛ, Галоўнакамандуючы Ваенна-Марскімі Сіламі ЗША адмірал Э. КІНГ, Начальнік Штаба Ваенна-Паветраных Сіл ЗША генерал Г. АРНОЛЬД, Начальнік забеспячэння арміі ЗША генерал Б. СОМЭРВЭЛ, Начальнік Штаба Прэзідэнта адмірал У. ЛЕГІ, Начальнік Ваеннай Місіі ЗША ў СССР генерал Р. ДЗІН;

ад Вялікабрытаніі—Міністр Замежных Спраў пан А. ІДЭН, Пасол у СССР пан А. КЕР, Начальнік Імперскага Генеральнага Штаба генерал А. БРУК, фельдмаршал Д. ДЗІЛ, Першы Марскі Лорд адмірал флота Э. КЕНІНГХЭМ, Начальнік Штаба Ваенна-Паветраных Сіл Вялікабрытаніі Галоўны Маршал Авіяцыі Ч. ПОРТАЛ, Начальнік Штаба Міністра Абароны генерал Х. ІСМЕЙ, Начальнік Ваеннай Місіі Вялікабрытаніі ў СССР генерал Г. МАРТЭЛЬ.

Канферэнцыя прыняла Дэкларацыю аб сумесных дзеяннях у вайне супроць Германіі і аб пасляваенным супрацоўніцтве трох Дзяржаў, а таксама Дэкларацыю аб Іране. Тэксты дэкларацый публікуюцца.

(ТАСС).

ДЭКЛАРАЦЫЯ ТРОХ ДЗЯРЖАЎ

Мы, Прэзідэнт Злучаных Штатаў, Прэм'ер-Міністр Вялікабрытаніі і Прэм'ер Совецкага Саюза, сустракаліся на працягу апошніх чатырох дзён у сталіцы нашага саюзніка—Ірана і сфармулíравалі і пацвердзілі нашу агульную палітыку.

Мы выказваем нашу рашучасць у тым, што нашы краіны будуць працаваць сумесна як у часе вайны, так і ў наступны мірны час.

Што датычыцца вайны, прадстаўнікі нашых ваенных штабаў прымалі ўдзел у нашых перагаворах за круглым сталом, і мы ўзгаднілі нашы планы знішчэння германскіх узброеных сіл. Мы прышлі да поўнага пагаднення адносна маштабу і тэрмінаў аперацый, якія будуць прадпрыняты з усходу, захаду і поўдня.

Узаемаразуменне, дасягнутае намі тут, гарантуе нам перамогу.

Што датычыцца мірнага часу, то мы ўпэўнены, што існуючая паміж намі згода забяспечыць трывалы мір. Мы поўнасцю прызнаем высокую адказнасць, якая ляжыць на нас і на ўсіх Аб'еднаных нацыях, за ажыццяўленне такога міру, які атрымае адабрэнне пераважнай масы народаў зямнога шара і які адхіліць бядоты і жахі вайны на многія пакаленні.

Сумесна з нашымі дыпламатычнымі советнікамі мы разгледзелі праблемы будучыні. Мы будзем імкнуцца да супрацоўніцтва і актыўнага ўдзелу ўсіх краін, вялікіх і малых, народы якіх сэрцам і розумам прысвяцілі сябе, падобна нашым народам, задачы ўхілення тыраніі, рабства, прыгнечання і нецярпімасці. Мы будзем вітаць іх уступленне ў сусветную сям'ю дэмакратычных краін, калі яны пажадаюць гэтае зрабіць.

Ніякая сіла ў свеце не зможа перашкодзіць нам знішчаць германскія арміі на сушы, іх падводныя лодкі на моры і разбураць іх ваенныя заводы з паветра.

Наша наступленне будзе бязлітасным і нарастаючым.

Закончыўшы нашу дружаственую нараду, мы ўпэўнена чакаем таго дня, калі ўсе народы свету будуць жыць свабодна, не падвяргаючыся дзеянню тыраніі, і ў адпаведнасці са сваімі рознымі імкненнямі і сваім сумленнем.

Мы прыбылі сюды з надзеяй і рашучасцю. Мы ўязджаем адсюль сапраўднымі прыяцелямі па духу і мэце.

Падпісана ў Тэгеране 1 снежня 1943 года.

РУЗВЕЛЬТ
СТАЛІН
ЧЭРЧЫЛЬ.

ДЭКЛАРАЦЫЯ ТРОХ ДЗЯРЖАЎ АБ ІРАНЕ

Прэзідэнт Злучаных Штатаў, Прэм'ер СССР і Прэм'ер-Міністр Злучанага Каралеўства, параіўшыся адзін з другім і з Прэм'ер-Міністрам Ірана, жадаюць заявіць аб агульнай згодзе іх трох Урадаў адносна іх узаемаадносін з Іранам.

Урады Злучаных Штатаў, СССР і Злучанага Каралеўства прызнаюць дапамогу, якую аказаў Іран у справе вядзення вайны супроць агульнага ворага, у асаблівасці даючы палёгку ў транспартыроўцы грузаў з-за граніцы ў Совецкі Саюз.

Гэтыя тры Урады ўсведамляюць, што вайна выклікала спецыфічныя эканамічныя цяжкасці для Ірана, і яны згадзіліся, што яны будуць па-ранейшаму прадастаўляць Ураду Ірана такую эканамічную дапамогу, якую магчыма будзе аказаць, маючы на ўвазе тыя вялікія патрабаванні, якія накладаюць на іх іх ваенныя аперацыі па ўсяму свету і існуючы ва ўсім свеце недахоп транспартных сродкаў, сыравіны і забеспячэння для грамадзянскага спажывання.

Маючы на ўвазе пасляваенны перыяд, Урады Злучаных Штатаў, СССР і Злучанага Каралеўства згодны з Урадам Ірана ў тым, што любыя эканамічныя праблемы, якія паўстануць перад Іранам пасля сканчэння ваенных дзеянняў, павінны быць поўнасцю разгледжаны поруч з эканамічнымі праблемамі, якія паўстануць перад другімі членамі Аб'еднаных нацый,—канферэнцыямі або міжнароднымі арганізацыямі, склíканымі або створанымі для абмеркавання міжнародных эканамічных пытанняў.

Урады Злучаных Штатаў, СССР і Злучанага Каралеўства адзіны з Урадам Ірана ў сваім жаданні захаваць поўную незалежнасць, суверанітэт і тэрытарыяльную недатыкальнасць Ірана. Яны разлічваюць на ўдзел Ірана сумесна з другімі міралюбівымі нацыямі ва ўстанаўленні міжнароднага міру, бяспекі і прагрэсу пасля вайны, у адпаведнасці з прынцыпамі Атлантычнай хартыі, якую падпісалі ўсе чатыры Урады.

ЧЭРЧЫЛЬ
СТАЛІН
РУЗВЕЛЬТ

1 снежня 1943 года.

Перадача панам У. Чэрчылем тав. І. В. Сталіну ганаровага меча для Сталінграда

29 лістапада ў Тэгеране Прэм'ер-Міністр Вялікабрытаніі пан У. **Чэрчыль** перадаў Старшыні Совета Народных Камісараў СССР тав. І. В. **Сталіну** ганаровы меч—дар Караля Вялікабрытаніі Георга VI грамадзянам Сталінграда ў азнаменаванне гераічнай абароны горада.

Пры перадачы меча прысутнічалі Прэзідэнт ЗША пан Ф. Д. **Рузвельт**, Народны Камісар Замежных Спраў тав. В. М. **Молатаў**, Маршал К. Е. **Варашылаў**, Міністр Замежных Спраў Вялікабрытаніі пан А. **Ідэн**, Пасол Вялікабрытаніі ў СССР пан А. **Кер**, Начальнік Брытанскага Імперскага Генеральнага Штаба генерал А. **Брук**, фельдмаршал Д. **Дзіл**, Першы Марскі Лорд адмірал флота Э. **Кенінгхэм**, Начальнік Штаба Ваенна-Паветраных Сіл Вялікабрытаніі, Галоўны Маршал авіяцыі Ч. **Портал**, Начальнік Штаба Міністра Абароны Вялікабрытаніі генерал Х. **Ісмей**, Начальнік Ваеннай Місіі Вялікабрытаніі ў СССР генерал Г. **Мартэль**, Спецыяльны Памочнік Прэзідэнта ЗША пан Г. **Гопкінс**, Начальнік Штаба Арміі ЗША генерал Д. **Маршал** і другія.

Пан У. **Чэрчыль** і тав. І. В. **Сталін** абмяняліся кароткімі прамовамі.

Быў выстраены ганаровы караул ад часцей Чырвонай Арміі і брытанскіх войск. Ваенны аркестр выканаў дзяржаўныя гімны Совецкага Саюза і Вялікабрытаніі.

(ТАСС).

Гутарка тав. І. В. Сталіна з Шахам Ірана Мухамед Рэза Пехлеві

1 снежня Старшыня Совета Народных Камісараў СССР тав. І. В. **Сталін** зрабіў візіт Шаху Ірана Мухамед Рэза **Пехлеві** ў яго палацы ў Тэгеране.

Гутарка з Шахам насіла дружаственны і сардэчны характар і працягвалася звыш гадзіны.

На гутарцы прысутнічалі Народны Камісар Замежных Спраў СССР тав. В. М. **Молатаў** і паверэны ў справах СССР у Іране тав. М. А. **Максімаў**.

(ТАСС).

Гутарка тав. І. В. Сталіна з Прэм'ерам Ірана панам А. Сохейлі

1 снежня Старшыня Совета Народных Камісараў СССР тав. І. В. **Сталін** прыняў у Совецкім Пасольстве ў Тэгеране Старшыню Совета Міністраў Ірана пана А. **Сохейлі**.

На гутарцы прысутнічалі Народны Камісар Замежных Спраў тав. В. М. **Молатаў**, Міністр Замежных Спраў Ірана пан М. **Саэд** і Паверэны ў справах СССР у Іране тав. М. А. **Максімаў**.

(ТАСС).

Гутарка тав. В. М. Молатава з Прэм'ерам Ірана панам А. Сохейлі і Міністрам Замежных Спраў панам М. Саэдам у Тэгеране

27 лістапада Народны Камісар Замежных Спраў тав. В. М. **Молатаў** наведаў Міністэрства Замежных Спраў Ірана, дзе меў гутарку са Старшынёй Совета Міністраў Ірана панам А. **Сохейлі** і Міністрам Замежных Спраў панам М. **Саэдам**.

На гутарцы прысутнічаў Паверэны ў Справах СССР у Іране тав. М. А. **Максімаў**.

(ТАСС).

АД СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 3 СНЕЖНЯ

На працягу 3 снежня на паўночны захад ад ГОМЕЛЯ нашы войскі, працягваючы наступленне, з баямі занялі больш 100 насялёных пунктаў і сярод іх вялікія насялёныя пункты ШАПЧЫЦЫ, ДОЎСК, СВЕРЖАНЬ, МАЛАШКАВІЧЫ, ДОЎЦЫ, КРАСНІЦА, КАМЕНКА, РЫСКОЎСКАЯ, ФУНДАМЕНКА, НАДЗЕЖДЗІНА, ХІМЫ, СТОЎПНЯ, УГЛЫ, БУДА ЛЮШАЎСКАЯ, НОВАЯ СЛАБАДА, СТАРАЯ РУДНЯ, ПІРЭВІЧЫ, КРУГАВЕЦ, РУДЗЕНКА, СКЕПНЯ і чыгуначную станцыю САЛТАНАЎКА.

У раёне ЧАРКАСЫ нашы войскі адбівалі атакі пяхоты і танкаў праціўніка.

На захад і на паўднёвы захад ад КРЭМЕНЧУГА нашы войскі ў выніку ўпартых баёў авалодалі раённым цэнтрам Кіраваградскай вобласці горадам НОВА-ГЕОРГІЕЎСК, а таксама занялі насялёныя пункты СТАРА-ЛІПАВА, НОВА-ЛІПАВА, КЛАЧКОВА, КАЛАБОРАК, БАБІНАЎКА, ЧАРНІКОЎКА, НІКОЛЬСК, ФЯДОРКІ, НОВА-ПІЛІПАЎКА і вузлавую чыгуначную станцыю КАРЫСТАЎКА.

На другіх участках фронта—разведка і артылерыйска-мінамётная перастрэлка.

На працягу 2 снежня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 17 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 20 самалётаў праціўніка.

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 4 СНЕЖНЯ

На працягу 4 снежня на паўночны захад ад ПРАПОЙСКА нашы войскі вялі баі з праціўнікам, у ходзе якіх занялі некалькі насялёных пунктаў і сярод іх ШЭПЕРАВА, ВЫСОКАЕ, ЛАПЯНІ, ПЕТУХОЎКА, КУЗЬМІНІЧЫ, СТАРАЯ БУДА, УСЦЕ, ХОМЕНКІ, ЮШКОВІЧЫ, УСУШАК, ДОЎГІ МОХ, ГРАЗІВЕЦ, ХОЦІШЧА.

На паўночны захад ад ГОМЕЛЯ нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і занялі больш 30 насялёных пунктаў, сярод якіх вялікія насялёныя пункты ГАДЗІЛАВІЧЫ, ДУБРАВА, ТУРСК, ГАРАДЗЕЦ, ВІШАНКІ, СВЯТОЕ, БАРАНАЎКА, ГЛУШЫЦА і чыгуначная станцыя ХАЛЬЧ.

У раёне ЧАРКАСЫ нашы войскі прадаўжалі адбіваць атакі пяхоты і танкаў праціўніка.

На паўднёвы захад ад КРЭМЕНЧУГА нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, авалодалі некалькімі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі яго абароны.

На другіх участках фронта — разведка і артылерыйска-мінамётная перастрэлка.

На працягу 3 снежня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 29 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 12 самалётаў праціўніка.

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 5 СНЕЖНЯ

На працягу 5 снежня на паўночны захад ад ПРАПОЙСКА нашы войскі, перамагаючы супраціўленне і контратакі праціўніка, авалодалі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі яго абароны ДВАРОВЫ, БОЎКІ, ДАБУЖА.

На паўночны захад ад ГОМЕЛЯ нашы войскі з упартымі баямі прасоўваліся наперад і занялі некалькі насялёных пунктаў.

У раёне ЧАРКАСЫ нашы войскі адбівалі атакі пяхоты і танкаў праціўніка.

На захад і на паўднёвы захад ад КРЭМЕНЧУГА нашы войскі, у выніку ўпартых баёў, авалодалі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі праціўніка ВЕТРАЎКА, ІВАНКОЎЦЫ, ВАЛОШЫНА-АРЛОЎКА.

На другіх участках фронта—разведка і артылерыйска-мінамётная перастрэлка.

Некалькі дзён таму назад праціўнік высадзіў дэсант на Кінбургскай касе і заняў Фарштадт і Пакроўскія хутары. Рашучай атакай нашых войск дэсант праціўніка да раніцы 5 снежня поўнасцю быў знішчаны. Захоплена ў палон больш 500 салдат і афіцэраў праціўніка. Праціўнік пакінуў на полі бою да 700 забітых салдат і афіцэраў. Узяты трафеі.

На працягу 4 снежня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 29 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 34 самалёты праціўніка.

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 6 СНЕЖНЯ

На працягу 6 снежня на паўночны захад ад ГОМЕЛЯ нашы войскі працягвалі весці наступальныя баі, у ходзе якіх занялі некалькі насялёных пунктаў.

У раёне ЧАРНЯХОВА нашы войскі адбівалі атакі вялікіх сіл танкаў і пяхоты праціўніка.

На паўднёвы захад ад КРЭМЕНЧУГА нашы войскі, зламаўшы супраціўленне праціўніка, авалодалі горадам АЛЕКСАНДРЫЯ і вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі яго абароны ВЕРБАЎКА, МАСКОЎСКАЕ, ЕФІМАЎКА, ЗАЛОМЫ, ПЛОСКАЕ, ГУТНІЦКАЯ, КРАСНАСЕЛЛЕ, ЦЫБУЛЕВА, ВЯСЁЛЫ КУТ, ВАДЗЯНА, КАНСТАНЦІНАЎКА, ЯСІНАВАТКА, МАРОЗАЎКА, ЗВЕНІГАРОДКА, ГАЛАЎКОЎКА, АЛІМПІЯДАЎКА, НОВА-НІКАЛАЕЎКА, МАР'ЯНАЎКА, чыгуначнымі станцыямі ДЗІКАЎКА, АЛЕЕЎКА, МАРОЗАЎКА, БАЙДАКОЎКА. У выніку імклівага ўдару нашы войскі перарэзалі чыгунку СМЕЛА—ЗНАМЕНКА.

На другіх участках фронта—разведка і артылерыйска-мінамётная перастрэлка.

На працягу 5 снежня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 33 нямецкія танкі. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 25 самалётаў праціўніка.

ВЯЛІКАЯ СТРАТА

Няўмольная смерць абарвала слаўнае жыццё тав. Емельяна Міхайлавіча Яраслаўскага. Большэвіцкая партыя, працоўныя Совецкага Саюза панеслі вялікую, незваротную страту. Смерць унесла ад нас старэйшага дзеяча партыі Леніна—Сталіна, палкага прапагандыста яе ідэй, самаадданага байца за справу народа.

«Цэнтральны Камітэт Усесаюзнай Комуністычнай партыі (большэвікоў) і Совет Народных Камісараў Саюза ССР з глыбокім жалем паведамляюць партыі і ўсім працоўным, што 4 снежня ў 4 гадзіны 32 мінуты ў Маскве, пасля працяглай хваробы, памёр старэйшы дзеяч большэвіцкай партыі, пламенны прапагандыст ідэй партыі, самаадданы барацьбіт за справу працоўных, член ЦК ВКП(б), дэпутат Вярхоўнага Совета Саюза ССР тав. **Емельян Яраслаўскі**.

Смерць тав. Яраслаўскага, які аддаў усё сваё слаўнае жыццё і ўсе свае сілы на дабро народа, з'яўляецца вялікай стратай для партыі і працоўных Совецкага Саюза».

Слаўны і благародны рэвалюцыйны шлях тав. Яраслаўскага, плённая і кіпучая яго дзейнасць на дабро народа.

Яшчэ юнаком уступіў тав. Яраслаўскі на шлях рэвалюцыйнай барацьбы. Год за годам пашыралася дзейнасць маладога рэвалюцыянера.

Куды-б ні пасылала партыя тав. Яраслаўскага, ён усюды выконваў партыйныя заданні, не лічачыся ні з цяжкасцямі, ні з небяспекаю. Частыя арышты, працяглыя ссылкі толькі часова спынялі работу тав. Яраслаўскага. Ен зноў з яшчэ большай энергіяй і запалам аднаўляе яе, як толькі аказваўся на свабодзе. Нічога не магло спыніць яго, калі справа ішла аб інтарэсах партыі, аб выкананні яе баявых заданняў.

У кастрычніку 1917 года, у памятныя дні баёў і вялікага штурму, тав. Яраслаўскі ўваходзіў у састаў Маскоўскага Ваенна-Рэвалюцыйнага камітэта. Перамагла Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя, перамаглі вялікія ідэі Леніна — Сталіна. Над нашай краінай узвіўся пераможны чырвоны сцяг Советаў. Совецкі народ пад кіраўніцтвам партыі адстаяў нашу Радзіму ў цяжкіх бітвах супроць зграі інтэрвентаў і белагвардзейцаў у 1918—1920 гадах. Перад партыяй паўсталі новыя задачы. Яна натхняе і арганізуе працоўныя масы, кіруе вялікай соцыялістычнай будоўляй, ажыццяўляе соцыялістычную індустрыялізацыю і калектывізацыю сельскай гаспадаркі, ажыццяўляе пабудову соцыялістычнага грамадства.

Як сын большэвіцкай партыі, тав. Яраслаўскі нястомна, аддаючы сябе цалкам, працуе над праводзеннем у жыццё вялікіх задач, пастаўленых партыяй Леніна—Сталіна. Рабоце, якую даручыла партыя тав. Яраслаўскаму, ён аддаваўся без астачы. Ен піша артыкулы, выступае на сходах, заклікае, натхняе совецкіх людзей, запальвае іх агнём большэвіцкага слова палкага прапагандыста ідэй партыі Леніна — Сталіна. З усёй большэвіцкай страснасцю выступае ён супроць апартуністаў, супроць ворагаў партыі і народа, здраднікаў Радзімы.

Усё жыццё тав. Яраслаўскага было звязана з большэвіцкай партыяй. Верным сынам яе ён быў да канца свайго жыцця, да апошняга свайго дыхання. Усю сваю кіпучую энергію, вострае пяро большэвіка-прапагандыста, слова большэвіцкага агітатара ён аддаў справе партыі, справе абароны і прапаганды яе ідэй.

Дзе-б ні працаваў тав. Яраслаўскі, якое-б заданне партыі ён ні выконваў,—усяму ён аддаваўся з душою, лічачы для сябе вышэйшым законам інтарэсы партыі, вялікія ідэі Леніна—Сталіна. У сваім выступленні на XVIII з'ездзе ВКП(б) у 1939 годзе тав. Яраслаўскі гаварыў:

«Таварышы, мне 62-гі год. Не першы раз стаю я на гэтай пачэснай трыбуне, на трыбуне з'езда партыі, адкуль на ўвесь свет гучэлі і гучаць прамовы лепшых людзей, лепшых сыноў народа. Адсюль грымеў незабыўны голас Владзіміра Ільіча Леніна, голас Сяргея Міронавіча Кірава, Серго Орджанікідзе, Фелікса Дзержынскага, Валерыяна Куйбышэва. З гэтай гістарычнай пачэснай трыбуны мы толькі-што праслухалі пераможную песню комунізма—даклад таварыша Сталіна. Я гляджу на гэты з'езд, сярод дэлегатаў якога многія ўпершыню прысутнічаюць тут, і думаю: «Вось якую вялікую сілу стварыла наша партыя, вось якая вялікая сіла будуе і пабудуе соцыялізм».

На працягу амаль двух з паловай год Айчыннай вайны, і ў моманты нашых часовых няўдач, і ў перыяд пераможнага наступлення Чырвонай Арміі, совецкі народ бачыў тав. Яраслаўскага на баявым пасту. Ен бачыў яго ў Данбасе і Кузбасе, на перадавой лініі фронта, ва многіх гарадах нашай краіны, яго голас чулі мільёны працоўных па радыё, яго ўсхваляваныя артыкулы, прасякнутыя несакрушальнай верай у нашу перамогу, чыталі ва ўсіх кутках нашай краіны.

Благароднае служэнне інтарэсам працоўных, інтарэсам совецкай Радзімы сніскала тав. Яраслаўскаму любоў совецкіх людзей. Яны бачылі ў ім нястомнага дзеяча большэвіцкай партыі, узор беззаветнага служэння партыі Леніна—Сталіна, яны бачылі ў ім палкага совецкага патрыёта, які ўсімі сіламі сваёй душы ненавідзіць гітлераўскіх разбойнікаў, што пасягнулі на чэсць, незалежнасць і свабоду нашай Радзімы.

Цяжкая хвароба прыкавала тав. Яраслаўскага да ложка. Але і з падарванымі ўжо сіламі, цяжка хворы, тав. Яраслаўскі працягваў жыць інтарэсамі Вялікай Айчыннай вайны, верыў у канчатковую перамогу совецкага народа. За некалькі дзён да смерці тав. Яраслаўскі выступіў у друку з артыкуламі, прысвечанымі гістарычнаму дакладу таварыша Сталіна. У гэтых артыкулах совецкія людзі прачыталі гарачыя, усхваляваныя словы бязмежнай любві да партыі Леніна — Сталіна, да совецкай Радзімы. У апошнім артыкуле, напісаным тав. Яраслаўскім, ён заклікаў совецкіх людзей змагацца так, каб кожны з нас мог сказаць: я зрабіў для шчасця Радзімы ўсё, што мог, усё, што павінен быў зрабіць як патрыёт вялікай совецкай Радзімы.

Агністы совецкі патрыёт тав. Яраслаўскі аддаў Радзіме, партыі Леніна—Сталіна, народу ўсё, што мог, усё сваё слаўнае жыццё, усе свае сілы. Яго светлы вобраз застанецца ў памяці народа.

(«Правда»).

Да 25-годдзя Беларускай ССР

ПРАМЫСЛОВАСЦЬ БССР БУДЗЕ АДРОДЖАНА

* * *

Акадэмік В. ЛУБЯКА

* * *

25 год таму назад беларускі народ у выніку Вялікай Кастрычніцкай социялістычнай рэвалюцыі атрымаў сваю дзяржаўнасць. За чвэрць стагоддзя беларускі народ, пры брацкай дапамозе вялікага рускага народа, пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна стварыў у БССР магутную сучасную індустрыю.

Да пачатку Айчыннай вайны толькі ў усходніх абласцях БССР налічвалася 37.039 прадпрыемстваў. На прадпрыемствах было занята 276,7 тыс. рабочых, а валавая прадукцыя прамысловасці ацэньвалася ў 2347,8 мільёна рублёў.

Пад непасрэдным кіраўніцтвам Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі расцвіла прамысловасць рэспублікі. Карэнным чынам змяніўся твар беларускіх гарадоў. Мінск, Гомель, Віцебск, Магілёў, Бабруйск, Барысаў, Орша сталі сапраўднымі прамысловымі і эканамічнымі цэнтрамі краіны. У Мінску, замест дробных прадпрыемстваў, выраслі такія буйныя фабрыкі і заводы, як станкабудаўнічыя заводы імені Варашылава і імені Кірава, заводы ланцугоў Галя і радыёапаратуры, абутковая фабрыка імені Кагановіча, швейная «Кастрычнік», хлебазавод-аўтамат і іншыя.

На аснове выкарыстання мясцовых сыравінных і паліўных рэсурсаў у Віцебскай вобласці быў пабудаван рад буйнейшых прадпрыемстваў тэкстыльнай і іншых галін лёгкай прамысловасці. Значнае развіццё ў Віцебскай вобласці атрымала трыкатажная прамысловасць. Пабудаваная ў першую пяцігодку фабрыка «КІМ» і карэнным чынам рэканструіраваная фабрыка імені Клары Цэткін былі ў ліку буйнейшых прадпрыемстваў Совецкага Саюза.

За першую пяцігодку ў Віцебску была пабудавана вялікая швейная фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі», якая выпускала ў год прадукцыі на 40—45 мільёнаў рублёў. У 1940 годзе на гэтай фабрыцы працавала 3.844 рабочых. Фабрыка была механізавана, размешчана ў высокіх светлых карпусах. Другое швейнае прадпрыемства, «Профінтэрн», выпрацоўвала прадукцыі на 20,8 мільёна рублёў. Віцебскі шчаціннашчотачны камбінат з'яўляўся найбольш механізаваным у СССР прадпрыемствам гэтай галіны. Віцебская акулярная фабрыка была адзінай у Саюзе па вытворчасці акуляраў.

У Магілёве і вобласці значнае развіццё атрымала хімічная і металаапрацоўчая прамысловасць, а таксама вытворчасць будаўнічых матэрыялаў. У металаапрацоўчай прамысловасці найбольш буйнымі прадпрыемствамі былі трубаліцейны завод, які выпускаў 10 тысяч тон труб і 4 тысячы тон кравельнага жалеза, аўтарамонтны завод, завод імені Дзімітрава, які выпускаў электраматоры. Красой горада была фабрыка па вырабу штучнага шоўку.

Ва ўсе куткі Совецкага Саюза ішла прадукцыя гомельскіх прадпрыемстваў —сельскагаспадарчыя машыны «Гомсельмаша», складаныя станкі з завода імені Кірава, шкло з Касцюкоўкі. З канвеера абутковай фабрыкі «Праца» штогод сыходзілі 1.200 тысяч пар абутку.

Тэмпы і ўзровень развіцця прамысловасці БССР за прайшоўшыя 25 год як нельга лепш характарызуюцца параўнаўчымі данымі выпуску валавай прадукцыі. За перыяд з 1913 г. па 1941 г. прамысловасць БССР вырасла ў 23 разы. Асобныя галіны далі яшчэ больш рост. Так, хімічная прамысловасць вырасла ў 43 разы, металаапрацоўчая — у 52,5 раза, тэкстыльная—у 39,3 раза; выпрацоўка электраэнергіі павялічылася больш чым у 100 разоў, здабыча торфу—у 226 разоў.

Развіццё прамысловасці было накіравана на выкарыстанне мясцовых натуральных багаццяў, стварэнне новых вялікіх прадпрыемстваў і рэканструкцыю адсталых прадпрыемстваў. У большасці галін прамысловасці пераважалі вялікія прадпрыемствы, аснашчоныя перадавой тэхнікай з высокай прадукцыйнасцю працы.

Узнік цэлы рад новых важных галін: металаапрацоўчая, машынабудаўнічая, хімічная, харчовая. Створана свая энергетычная база.

У сувязі з няўхільным развіццём прамысловасці значна павялічылася колькасць рабочых, занятых на прадпрыемствах, вырасла прадукцыйнасць працы. Колькасць рабочых у прамысловасці з 1913 па 1940 г. вырасла ў 6,7 раза, а прадукцыйнасць працы ў 3,26 раза.

Найбольш высокія тэмпы росту прадукцыі прамысловасці дасягнуты былі ў такіх галінах, як тарфяная, металаапрацоўчая, будматэрыялаў, тэкстыльная і іншыя. Так, здабыча торфу павялічылася з 834 тысяч тон у 1932 годзе да 3.170 тысяч тон у 1940 г., выпрацоўка электраэнергіі—з 176,7 млн квтг да 463 млн квтг, цэглы з 190,1 млн штук да 258 млн штук. У многа разоў павялічылася вытворчасць вапны, цэменту, запалак, паперы, мэблі, трыкатажу, абутку, шкла, харчовых тавараў, мыла, спірту.

Інтэнсіўнае развіццё ў БССР атрымала лесанарыхтоўчая і дрэваапрацоўчая прамысловасць. За 1940 год аб'ём нарыхтовак лесу па ўсходніх абласцях БССР складаў 7,7 млн кубаметраў.

На тэрыторыі Мінскай, Палескай, Магілёўскай і іншых абласцей былі створаны вялікія механізаваныя прадпрыемствы па распрацоўцы лесу. За годы сталінскіх пяцігодак былі створаны вялікія прадпрыемствы па перапрацоўцы драўніны — Бабруйскі лесакамбінат, Барысаўскі камбінат «Комінтэрн», запалкавая фабрыка імені Кірава, музычна-клавішная фабрыка і г. д.

Рэспубліка будавалася. У рыштаваннях былі сталіца БССР Мінск, абласныя і раённыя цэнтры. З года ў год расла прамысловасць будматэрыялаў, цэглы, чарапіцы, вапны. Крычаўскі цэментны завод у 1940 годзе выпрацаваў 91,1 тысячы тон цэменту. Прамысловасць будматэрыялаў толькі ў Гомельскай вобласці была прадстаўлена 68 цагельнымі заводамі, якія выпусцілі ў 1940 годзе 60,4 млн штук цэглы. У Магілёве быў пабудаван цагельны завод па метаду сухога прасавання; працавалі 4 механізаваныя заводы ў Мінску. Перад вайной выпуск цэглы дасягнуў рэкорднай лічбы — поўмільярда штук.

Бурнае развіццё атрымала тарфяная прамысловасць БССР. У пачатку 1940 года ў рэспубліцы было выяўлена 5.000 месцараджэнняў торфу на плошчы больш аднаго мільёна га. Па самых скромных падліках, усходнія вобласці БССР мелі агульныя запасы торфу 2.100 мільёнаў тон, з іх карысна-сухога торфу 1.260 мільёнаў тон. Большасць электрастанцый і прамысловых прадпрыемстваў працавалі на торфе, змяншаючы з года ў год ужыванне дроў і прывознага паліва.

У рэспубліцы налічвалася многа торфазаводаў. Гадавая магутнасць буйнейшага торфапрадпрыемства «Асінторф» складала 400 тысяч тон. На базе асінаўскага торфу працавала пабудаваная 1-ая Беларуская Дзяржаўная раённая электрастанцыя імені Сталіна магутнасцю ў 32.000 квт. Гэта электрастанцыя забяспечвала электраэнергіяй Аршанскі раён, гарады Оршу, Віцебск, Магілёў і Шклоў. У Мінску была рэканструіравана ГЭС-1 і пабудавана ГЭС-2.

Перад вайной было прыступлена да будаўніцтва трох электрастанцый, 5 заводаў па вытворчасці вадкага паліва і торфабрыкету, а таксама раду новых торфапрадпрыемстваў. Беларускія вучоныя плённа працавалі над пытаннямі прамысловай перапрацоўкі торфу і атрымання такіх прадуктаў з яго, як брыкеты, кокс, вадкае паліва і другія прадукты гідроліза і хімічнай перапрацоўкі.

Значнае развіццё ва ўсходніх абласцях БССР атрымалі такія галіны харчовай прамысловасці, як кандытарская, вінаробчая, кансервовая, дражджавая і малочнай кіслаты. Усе гэтыя прадпрыемствы з'яўляюцца вялікімі ўжывальнікамі цукру і мелясы. Перад вайной пачалася сур'ёзная работа па ўнядрэнню цукровых буракоў у сельскую гаспадарку БССР і па стварэнню цукровай прамысловасці.

За другую пяцігодку ў БССР была створана вытворчая база (67 заводаў) па першапачатковай і наступнай апрацоўцы ільнавалакна.

Побач з дзяржаўнай прамысловасцю, у рэспубліцы значнае развіццё атрымала прамысловая кааперацыя. Апрача галін па абслугоўванню патрэб насельніцтва ў таварах шырокага спажывання і бытавым рамонце, промкааперацыя займала вялікае месца ў здабычы торфу, вытворчасці будматэрыялаў і лесахіміі.

За перыяд совецкай улады прамысловасць БССР значна павысіла сваю ўдзельную вагу ў народнай гаспадарцы СССР.

Асаблівае месца ў індустрыяльным развіцці народнай гаспадаркі БССР займалі заходнія вобласці рэспублікі. Совецкая дзяржава з першых дзён з'еднання заходніх абласцей вывела іх на шлях індустрыяльнага развіцця.

Нямецка - фашысцкія варвары разбурылі і абрабавалі народную гаспадарку БССР, створаную няспыннай працай гераічнага беларускага народа. У руіны і папялішчы яны ператварылі фабрыкі і заводы Беларусі. Але выкарыстаць нашу прамысловасць, паставіць яе сабе на службу немцам не ўдалося. У першыя-ж дні вайны многа прадпрыемстваў БССР было эвакуіравана на ўсход, у совецкі тыл. Адноўленыя на новым месцы, яны за кароткі тэрмін сталі выпускаць прадукцыю для фронта.

Беларускі народ не скарыўся нямецкім рабаўласнікам. Як казачны волат, паўстаў ён супроць чужынцаў і ні ўдзень, ні ўночы не спыняе барацьбы з немцамі. Партызаны Беларусі жорстка і бязлітасна помсцяць ворагу за разбураныя гарады і вёскі, за знішчаныя багацці народа, за яго пакуты.

Восенню гэтага года прышлі для нашай любімай радзімы шчаслівыя дні. Чырвоная Армія пачала вызваленне роднай беларускай зямлі. Вызвалена ўжо каля 30 раёнаў Магілёўскай, Гомельскай, Віцебскай і Палескай абласцей. Доблесныя воіны вярнулі зноў у совецкую сям'ю беларускі горад—першы абласны цэнтр рэспублікі, індустрыяльны Гомель.

Адступаючы пад націскам Чырвонай Арміі, нямецка-фашысцкія акупанты ў шалёнай злосці разбураюць, спальваюць нашы гарады і вёскі. У руіны і папялішчы ператвараюць яны заводы, фабрыкі, жыллёвыя дамы, школы, культурныя ўстановы. Нямецкія мярзотнікі разбурылі Крычаўскі цэментны завод і ўзарвалі добрушскую папяровую фабрыку «Герой працы», спалілі і знішчылі ўсе прадпрыемствы Рэчыцы, Нова-Беліцы, Гомеля.

З першых-жа дзён аднаўлення совецкай улады ў вызваленых раёнах БССР на знявечаную, налітую крывёю зямлю вяртаецца жыццё. У многіх вызваленых раёнах ужо адноўлена частка прадпрыемстваў мясцовай прамысловасці, электрастанцыі. Ствараюцца промкамбінаты. Прыступлена да аднаўлення буйных прадпрыемстваў. Узнімуцца з руін фабрыкі і заводы, закрасуюць нашы калгасы.

Перад партыйнымі і совецкімі арганізацыямі, перад усімі працоўнымі вызваленых раёнаў стаяць задачы вялікай палітычнай і дзяржаўнай важнасці —ажыццявіць указанні вялікага правадыра таварыша Сталіна — аднавіць нашу гаспадарку за кароткі тэрмін.

АДНАЎЛЯЕМ КАЛГАСНУЮ ГАСПАДАРКУ

Да вайны наш калгас быў адным з перадавых у раёне. З кожным годам маладзела наша вёска, усё больш ураджайнай рабілася наша зямля. Дастатак і багацце былі ў кожнай хаце. Да нас прышло заможнае, шчаслівае жыццё.

У нашу квітнеючую старонку ўварваліся нямецка - фашысцкія акупанты. Больш чым два гады глуміліся яны над намі. Куляю і шыбеніцай, пажарамі і рабаўніцтвам гітлераўцы насаджалі свой «новы парадак», імкнуліся зрабіць з нас вечных нявольнікаў.

Але мы ведалі, што ворагу не доўга гаспадарыць на нашай зямлі. Чырвоная Армія прагоніць крывавых акупантаў і да нас зноў прыдзе свабода і шчасце. Моцна верыў у гэта і наш стары калгаснік Ціт Падзянкоў, які перад прыходам немцаў забраў з канцылярыі важнейшыя дакументы і Дзяржаўны Акт калгаса на вечнае карыстанне зямлёю і захаваў іх.

Чырвоная Армія вырвала нас з фашысцкага палону. З першага дня вызвалення мы актыўна ўзяліся за аднаўленне разбуранай ворагам арцельнай гаспадаркі. Перш за ўсё мы абралі праўленне калгаса, стварылі брыгады, падрыхтавалі канюшню і памяшканні для інвентара і насення. Потым калгаснікі абагулілі коней, збрую, інвентар, фураж. Новаму праўленню Ціт Падзянкоў перадаў калгасныя дакументы і Дзяржаўны Акт калгаса на вечнае карыстанне зямлёю.

За два месяцы свабоднага жыцця мы многае паспелі зрабіць. На ўсёй плошчы яравога кліну праведзена зяблівае ворыва. Асабліва вызначыліся на гэтай рабоце такія калгаснікі, як Марфа Заіка, Емельян Сцепаненка, Вольга Жораў. За 38 калгаснымі коньмі і двума валамі наладжан добры догляд. У канюшні зроблены станкі, кармушкі. На зіму падрыхтавана каля 4 тысяч пудоў фуражу. Коней даглядаюць лепшыя калгаснікі Іван Карыцька і Дорах Жораў.

Увесь інвентар калгаса знаходзіцца пад спецыяльнай павецю. Тут стаіць 36 адрамантаваных плугоў, 28 боран, 36 станаў каткоў і 22 саней. У калгасе арганізаван рамонт інвентара. Калгаснікі Кірыл Заіка і Фадзей Жораў адрамантавалі ўжо 20 калёс. Цяпер яны прыводзяць у парадак няспраўныя сані і падрыхтавалі 6 пар палазоў для новых саней. Рамантуецца і збруя. Калгаснікі зняслі па некалькі пукоў пянькі, а стары Церах Сцепаненка звіў многа запасных гужоў і лейцаў. Хутка ў нас пачне працаваць кузня.

Вялікую ўвагу праўленне калгаса надае планіраванню і ўліку працы. План работы мы складаем кожны дзень. Калгаснікі ўвечары ведаюць, што ім прыдзецца рабіць заўтра. Пасля замеру і праверкі якасці выкананай работы, брыгадзіры робяць падлік і запісваюць працадні. Такія калгаснікі, як Фадзей Жораў, Пятрок Маторын і многія іншыя, выпрацавалі за месяц па 30 і больш працадзён.

Наш калгас пакуль-што знаходзіцца недалёка ад фронта. Усімі сродкамі мы дапамагаем Чырвонай Арміі хутчэй гнаць на захад ворага, ачышчаць нашу зямлю ад ненавісных прышэльцаў. Мы рамантуем дарогі, будуем масты. У фонд Чырвонай Арміі мы здалі каля 13 тон бульбы, каля 3-х тон хлеба, паўтоны мяса, больш двух тон сена, многа гароднiны і іншых прадуктаў. Па ініцыятыве комсамолак Машы і Вольгі Жораў, Насты Маторынай у калгасе быў праведзены збор падарункаў нашым воінам-вызваліцелям.

Кожны калгаснік нашай арцелі, дзе-б ён ні працаваў, усімі сіламі імкнецца хутчэй аднавіць разбураную ворагам калгасную гаспадарку, дапамагае Чырвонай Арміі граміць нямецка-фашысцкіх акупантаў.

В. ЗАІКА,
старшыня калгаса «МОПР», Мхініцкага сельсовета, Краснапольскага раёна.

Энтузіязм насельніцтва

Два гады фашысцкай няволі для жыхараў горада Добруша і ўсяго раёна былі пеклам. Шмат выцерпеў народ ад гітлераўскага сваволля. А цяпер зноў вярнулася свабода і шчасце.

На шматлюдных сходах у горадзе і ў вёсках працоўныя з натхненнем дзякуюць гераічнай Чырвонай Арміі за вызваленне.

— Мы будзем помсціць фашысцкім гадам за разбураныя гарады, за спаленыя вёскі, за кроў нашых братоў, сясцёр, бацькоў і матак! — гавораць яны. —Каб дабіцца хутчэйшай і канчатковай перамогі над ворагам, пашлём у рады Чырвонай Арміі лепшых сваіх сыноў і сваёй працай дапаможам ёй разграміць праклятых гітлераўцаў.

Гэта абяцанне дабрушане свята выконваюць. Насельніцтва горада і раёна актыўна працуе на рамонце мастоў і дарог, разбураных немцамі. У фонд Чырвонай Арміі па раёну здадзена звыш 400 тон збожжа. Насельніцтва вызваленага раёна робіць усё магчымае, каб хутчэй разграміць ворага.

Жыхары прыфрантавых паселішчаў прымаюць раненых байцоў і даглядаюць іх, як родных сыноў. Матчынымі клопатамі агарнула жыхар вёскі Дзям'янаўка тав. Ефімава раненых афіцэраў Чырвонай Арміі таварышоў Татарынава, Круцянка, Стацэнка і другіх. Яна прыбрала кветкамі памяшканне, дзе ляжалі раненыя, рыхтавала ім ежу,назірала за чыстатой, чытала газеты.

В. КАРАТЫШЭЎСКІ.

У ВЫЗВАЛЕНЫМ ГОМЕЛІ. Байцы 283 Чырвонасцяжнай Гомельскай стралковай дывізіі з жыхарамі горада.

ПАЛЕССЕ Ў АГНІ

На імшарных балотах і дрыгве, у лясных гушчарніках, ля паўнаводных рэк і люстраных крыніц, у славутай палескай глушы кіпяць жорсткія баі. Чырвоная Армія ўступіла ў Палессе.

У мінулым непраходнае Палессе за годы совецкай улады змянілася да непазнавальнасці. Вайна ўварвалася сюды ў разгар гіганцкай працы па асушцы балот. Сціхлі экскаватары, патухлі агні на балотах. Наступіла чорная ноч нямецкай акупацыі.

Толькі не змоўкла, не скарылася Палессе. Знаёмымі сцежкамі, па якіх яшчэ ў 1918—19 гадах хадзіў са сваім атрадам дзед Талаш, з першых дзён нямецкага нашэсця, па закліку вялікага Сталіна, палешукі пайшлі ў лясныя гушчары. Зноў загарэліся агні—агні жорсткай народнай барацьбы супроць нямецкіх акупантаў. Смерць за смерць, кроў за кроў!—дэвіз барацьбы.

Немцы прынеслі на Палессе гора і смерць. Палеская і Пінская вобласці палыхалі пажарамі. Немцы паставілі шыбеніцы, і на іх захісталіся трупы нявінных ахвяр. Дзесяткі вёсак, рабочых пасёлкаў сцёрты з твару зямлі. Няма больш населеных пунктаў Палескай вобласці Шалашы, Юшкі, Булаўкі, Давыдовічы, Убалоць, Зеляноч, Вязовіцы і многіх іншых. 43 вёскі спалены немцамі толькі ў трох раёнах Пінскай вобласці. Звыш 4.000 мірных жыхароў расстраляна, павешана, спалена жывымі. У вёсцы Б. Мілевічы забіта 800 чалавек, у Пузічах—700. У вёсцы Хварастова немцы спалілі жывымі ў царкве свяшчэнніка і 60 старых, жанчын і дзяцей. Сярод іх 70-гадовыя Карасёў і Казлоўскі.

Як страшэнная пошасць, прайшлі немцы па Мозырскаму, Лельчыцкаму і Петрыкаўскаму раёнах. Тысячы нявінных ахвяр усцілаюць зямлю. Сілосныя ямы, калодзежы закіданы трупамі дзяцей, жанчын, старыкоў. З-пад зямлі тырчаць рукі і ногі забітых, закатаваных немцамі нашых людзей.

Нішто не скарыла народ беларускі. Ніякія зверствы не зламалі яго волі да барацьбы. Яркім полымем разгарэлася народная вайна. Дзесяткі вялікіх і сотні дробных, але рухавых, партызанскіх атрадаў штодзённа, штогадзінна б'юць па нямецкіх тылах, рвуць, рэжуць яго жылы—чыгуначныя і шасейныя камунікацыі, громяць гарнізоны, базы, знішчаюць жывую сілу ворага.

Толькі адно партызанскае злучэнне Палесся знішчыла 45 воінскіх эшалонаў з тэхнікай і жывой сілай. Забіта 2.080 нямецкіх салдат і афіцэраў. Узарвана 9 складаў, 108 мастоў на чыгунках і шасейных дарогах. Выведзена са строю 4 электрастанцыі. Разбурана 162 кіламетры сувязі. Разгромлена больш 30 гарнізонаў.

Уступленне Чырвонай Арміі на беларускую зямлю выклікала небывалую актыўнасць палескіх патрыётаў. У радзе участкаў зусім разбураны чыгункі і шасе. Каб падцягнуць рэзервы да фронта, немцы вымушаны шукаць навакольных шляхоў, цягнуць грузы пеша або на аўтамашынах пад спецыяльнай аховай.

Адзін з атрадаў, які дзейнічаў у Нараўлянскім раёне (цяпер вызвалены ад нямецкай акупацыі), асядлаў шасейную дарогу, па якой немцы падцягвалі рэзервы да фронта. За 7 дзён было знішчана 11 аўтамашын з боепрыпасамі і салдатамі. Немцы кінуліся ў абход. Але партызаны перакінулі свае групы і туды. За некалькі дзён было падарвана яшчэ 14 аўтамашын і 3 танкі, разбурана 4 масты і знішчана больш 60 немцаў.

Вось адзін з баявых дзён лістапада ў атрадзе, якім камандуе Герой Совецкага Саюза. У вёсцы Д. знішчана аўтамашына з боепрыпасамі і 5 фрыцаў. У раёне пасёлка П. знішчаны 2 аўтамашыны, забіта 11 фрыцаў. У вёску М. прыбыла аўтамашына з перасовачнай радыёстанцыяй. Не паспела станцыя пачаць сваю брахню, як узляцела ў паветра разам з 10-цю фрыцамі. У раёне той-жа вёскі быў падарван танк. На адным з участкаў чыгункі быў пушчан пад адкос эшалон ворага. Паравоз, 5 платформаў з бронемашынамі і 12 вагонаў з боепрыпасамі ператвораны ў абломкі.

Партызаны Палесся дзейнічаюць раптоўна і рашуча. Яны набылі багаты вопыт барацьбы. Іх падтрымлівае ўсё насельніцтва.

15 лістапада вялікая група гітлераўскіх разбойнікаў уварвалася ў вёску Пучыны і пачала рабаваць насельніцтва. Даведаўшыся пра гэта, партызаны атрада імені Куйбышэва ўступілі ў бой з ворагам, які перавышаў іх па колькасці, і разграмілі яго. Знішчана да роты нямецкіх салдат і афіцэраў.

У першых радах барацьбітоў знаходзяцца комуністы і комсамольцы. Яны душа партызанскіх атрадаў. Камандзір аднаго з атрадаў Палесся член партыі тав. М-ч ва ўсіх аперацыях прымае непасрэдны ўдзел. Толькі за адзін месяц яго атрад разграміў 10 нямецка-паліцэйскіх гарнізонаў. Пры гэтым было перабіта 453 гітлераўцы, захоплены вялікія трафеі. Байцы-комуністы з другога палескага атрада тт. Уладзімір К., Павел М. і Сідар М., будучы ў разведцы, выявілі, што атрад з 35 эсэсаўцаў рушыць у вёску для расправы над мірным насельніцтвам. Адважныя мсціўцы рашылі ўступіць у няроўны паядынак, каб выратаваць жыхароў ад бандыцкага налёту. Партызаны падпусцілі гітлераўцаў на блізкую адлегласць і пачалі бой. Было знішчана 17 гітлераўцаў і 8 паранена.

Няўтольная прага помсты ўзнімае беларусаў на гераічныя подзвігі. Ваююць усе—ад старага да малага. Цікавы такі выпадак. З'явіўшыся ў паселішча Навінкі, немцы загадалі старому беларусу Івану Цуба правесці іх атрад да партызан. Патрыёт адмовіўся. Не дапамаглі ім ні пагрозы, ні абяцанні. Немцы расстралялі старога Цубу. Другі стары, 75-гадовы Міхаіл Цуба, рашыў адпомсціць ворагу. «Я павяду»,—сказаў Цуба і павёў немчуру—350 галаварэзаў—у непраходныя мясціны. Адзінаццаць гадзін вадзіў немцаў па цёмным лесе стары паляшук. Фашысты выбіліся з сіл і нарэшце зразумелі, што стары ім помсціць. Яны расстралялі старога, а потым цэлыя суткі выбіраліся з гушчарніка, а многія загінулі.

Не выбрацца немцам жывымі з Палесся! Яшчэ не ўсе балоты асушаны, не ўсе гаці замошчаны. Тысячы варожых трупаў пахаваюць яны. Адчуваючы блізкае дыханне наступаючых часцей Чырвонай Арміі, палескія партызаны мацней руйнуюць тылы ворага, дапамагаюць Чырвонай Арміі наблізіць дзень канчатковай перамогі.

П. КАВАЛЕЎ.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. У баях за Гомель вызначыліся сапёры часці старшага лейтэнанта І. М. Іткіна.

НА ЗДЫМКУ (злева направа): Старшы сяржант А. Т. Філатаў, старшы лейтэнант І. М. Іткін і старшы сяржант К. К. Зацапілін.

Клопаты аб сем'ях франтавікоў

Крычаўскі раённы аддзел сацыяльнага забеспячэння адрамантаваў 712 кватэр для сем'яў франтавікоў і інвалідаў Айчыннай вайны. 121-й сям'і, якія пацярпелі ад нямецкай акупацыі, выдана адзенне і абутак, 61-й сям'і аказана дапамога хлебам і бульбай. Прадастаўлена праца 132 членам сем'яў ваеннаслужачых. 25 дзяцей-сірот залічаны ў дзіцячы дом.

Міжнародная інфармацыя

НАЛЁТ АНГЛІЙСКАЙ АВІЯЦЫІ НА ЛЕЙПЦЫГ І БЕРЛІН

У Лондане афіцыйна абвешчана, што ў ноч на 4 снежня англійскія бамбардыроўшчыкі зрабілі вялікі налёт на Лейпцыг. На гэты горад, які з'яўляецца адным з буйнейшых прамысловых гарадоў Германіі, было скінута 1.500 тон вялікіх фугасных і запальваючых бомб. У гэты-ж час быў зроблен налёт на Берлін і працягвалася ўстаноўка мін у варожых водах. З усіх гэтых аперацый не вярнуліся на свае базы 24 бамбардыроўшчыкі і адзін знішчальнік.

Агенцтва Рэйтэр перадае заяву пілота разведчага самалёта, які ляцеў над Лейпцыгам удзень 4 снежня, аб тым, што над горадам, які бамбардыравалі англійскія лётчыкі, стаіць слуп дыму вышынёй у 6.000 метраў. Лётчык сцвярджае, што ён яшчэ бачыў слупы дыму нават тады, калі ён перасек нямецкую граніцу.

У ноч на 3 снежня англійскія цяжкія бамбардыроўшчыкі скінулі на Берлін звыш 1.500 тон бомбаў.

Як паведамляюць шведы, якія 3 снежня прыляцелі з Берліна, бамбардыроўка ў ноч на 3 снежня выклікала ў Берліне вельмі многа пажараў. Рух паяздоў на многіх берлінскіх вакзалах спыніўся.

Французскія патрыёты знішчаюць нямецкіх захопнікаў

ЛОНДАН, 6 снежня. (ТАСС). Газета «Франс» друкуе некаторыя весткі аб баявых справах французскіх патрыётаў у Паўночнай Францыі за красавік—кастрычнік 1943 года. За гэты час французскія партызаны зрабілі 279 налётаў на нямецкія воінскія паязды. Патрыёты вывелі са строю 357 лакаматываў, знішчылі 1.698 вагонаў і 38 цыстэрнаў. Значная шкода нанесена воднаму транспарту. На розных каналах узарвана 13 плацін. У сувязі з гэтым сотні барж, якія былі гружаны нямецкімі ваеннымі матэрыяламі, не былі адпраўлены па прызначэнню.

За гэты-ж час у выніку дыверсій патрыёты вывелі са строю 24 прадпрыемствы, якія працуюць на немцаў, спалілі 7 лесапільных заводаў, поўнасцю або часткова знішчылі звыш 100 складаў са збожжам, ільном і гаручым. У часе гэтых аперацый забіта 1.650 нямецкіх салдат і афіцэраў і паранена 3.190. У ліку забітых ёсць генералы, палкоўнікі, а таксама афіцэры гестапо.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў ІТАЛІІ

ЛОНДАН, 4 снежня. (ТАСС). Штаб войск саюзнікаў у Паўночнай Афрыцы паведамляе, што на фронце 5-й арміі пачата наступленне супроць пазіцый ворага ў гарах Цэнтральнай Італіі. Наступленне пачалося пасля жорсткага канцэнтраванага артылерыйскага агня, які бліскуча падтрымліваўся з паветра. Заняты важныя вышыні. Наступленне працягваецца.

На фронце 8-й арміі войскамі саюзнікаў заняты гарады Трэльо, Ланчано і Орсонія. Прасоўванне працягваецца пры ўпартым супраціўленні немцаў.

5 снежня 8-я англійская і 5-я амерыканская армія працягвалі прасоўвацца наперад, перамагаючы супраціўленне ворага. Немцы панеслі цяжкія страты забітымі, раненымі і палоннымі.

* * *

ЛОНДАН, 6 снежня. (ТАСС). Штаб войск саюзнікаў у Паўночнай Афрыцы паведамляе, што ў Італіі войскі саюзнікаў працягваюць прасоўвацца на абодвух флангах, нягледзячы на ўпорнае супраціўленне немцаў.

На фронце англійскай 8-й арміі праціўнік атрымаў свежыя падмацаванні, адбываліся жорсткія баі. Войскі саюзнікаў прасунуліся наперад у прыбярэжным сектары і знаходзяцца зараз на рацэ Мора.

На фронце амерыканскай 5-й арміі заняты новыя вышыні. Контратакі праціўніка адбіты з цяжкімі для яго стратамі.

Вялікія хваляванні ў Паўночнай Італіі

З Стакгольма паведамляюць, што, па атрыманых вестках, у Паўночнай Італіі адбываюцца вялікія хваляванні. Баі ідуць амаль ва ўсіх раёнах Паўночнай Італіі, прычым немцы часткова выцеснены з займаемых імі пазіцый. Паўстаўшыя італьянцы ўмацаваліся ў Сан-Мартыно, дзе баі ідуць круглыя суткі. Немцы кінулі ў бой самалёты і танкі. Страты абодвух бакоў вялікія. У Мілане ўспыхнула паўстанне. У Турыне абвешчана агульная забастоўка. Мясцовыя ўлады заклікалі рабочых вярнуцца да работы, пагражаючы суровай карай, але гэтаму распараджэнню ніхто не падпарадкаваўся.

Па Совецкаму Саюзу

СВЯТКАВАННЕ ДНЯ СТАЛІНСКАЙ КАНСТЫТУЦЫІ

Па ўсёй совецкай краіне працоўныя сустрэлі дзень Сталінскай Канстытуцыі новымі вытворчымі поспехамі. Сотні прадпрыемстваў у гэты знамянальны дзень завяршылі гадавую праграму і даюць фронту і краіне прадукцыю звыш плана.

На фабрыках і заводах, ва ўстановах Масквы адбыліся гутаркі, даклады, прысвечаныя дню Канстытуцыі.

Працоўныя Орлоўскай вобласці, якія на працягу 22-х месяцаў цярпелі прыгнёт нямецкіх акупантаў, святкавалі дзень Канстытуцыі з асаблівым уздымам. На ўсіх прадпрыемствах, у калгасах адбыліся многалюдныя сходы. Калгаснікі Орлоўшчыны, якія прадалі дзяржаве з асабістых запасаў і грамадскіх фондаў каля 2,5 мільёнаў пудоў хлеба і больш 27.000 тон бульбы, у азнаменаванне дня Сталінскай Канстытуцыі арганізавалі чырвоныя абозы, каб вывезці збожжа на дзяржаўныя склады.

Другая гадавіна разгрому нямецкіх войск пад Масквой

Два гады таму назад—6 снежня 1941 года—нашы войскі перайшлі ў наступленне, у выніку якога ворагу быў нанесен сур'ёзны ўдар пад Масквой. Працоўныя совецкай сталіцы адзначаюць гэту знамянальную дату. На прадпрыемствах і ва ўстановах за апошнія дні адбыліся гутаркі, прысвечаныя разгрому нямецкіх войск пад Масквой. З успамінамі выступілі ўдзельнікі гераічнай абароны сталіцы.

У часцях Маскоўскай Ваеннай Акругі праводзяцца лекцыі і даклады.

ХЛЕБ—ДЗЯРЖАВЕ

Ва ўсіх абласцях Совецкага Саюза калгаснікі пасля таго, як поўнасцю выканалі абавязацельствы перад дзяржавай, прыступілі да продажу хлеба дзяржаве, каб гэтым самым яшчэ больш дапамагчы Чырвонай Арміі.

Калгасы Чувашыі з грамадскіх фондаў і калгаснікі з асабістых запасаў прадалі ўжо дзяржаве 2.500.000 пудоў збожжа. Звыш аднаго мільёна пудоў ужо вывезена на загатоўчыя пункты. Многія калгаснікі прадаюць дзяржаве па 30—50 пудоў хлеба. Трактарыстка Вурнарскай МТС Арсеньева з асабістых запасаў прадала 150 пудоў збожжа.

Больш 100 тысяч пудоў хлеба прадалі дзяржаве калгаснікі Шуйскага раёна Іванаўскай вобласці. У чэсць дня Сталінскай Канстытуцыі ў раёне былі арганізаваны чырвоныя абозы з хлебам.

Юбілейная мастацкая выстаўка

Мастакі і скульптары Беларусі рыхтуюцца дастойна адзначыць 25-ю гадавіну Беларускай ССР. Арганізаваны і працуе Камітэт мастацкай выстаўкі, які ўзначальваецца намеснікам Старшыні Совета Народных Камісараў БССР тав. Крупеня.

Лепшыя беларускія мастакі, скульптары, графікі рыхтуюць да выстаўкі новыя працы. 78 твораў ужо выкананы. Асноўная тэматыка—гераічная барацьба беларускага народа з нямецка-фашысцкімі акупантамі. Усяго беларускія мастакі пакажуць на выстаўцы, прысвечанай 25-годдзю БССР, 200 новых прац, створаных імі за час Айчыннай вайны. У выстаўцы прымуць удзел старэйшы беларускі мастак В. Бялыніцкі-Біруля, мастак Ф. Мадораў, які даўно піша на беларускія тэмы. Нядаўна Ф. Мадораў закончыў серыю партрэтаў беларускіх партызан.

Адзін з раздзелаў выстаўкі прысвячаецца партызанскай барацьбе. Тут будуць выстаўлены і карціны, напісаныя самімі партызанамі. Сярод іх «Выступленне партызан на баявую аперацыю», «Бой партызанскага атрада з немцамі», «У акупіраваным Віцебску».

На выстаўцы будуць дэманстравацца партызанскія часопісы, дасталенныя з тыла ворага, аформленыя беларускімі мастакамі.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.
Б-3817.